

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Review of Glasbergen, S. (2019) Goeie Mie. Biografie van een seriemoordenares

Schmidt, A.

Citation

Schmidt, A. (2021). Review of Glasbergen, S. (2019) Goeie Mie. Biografie van een seriemoordenares. *Tijdschrift Voor Geschiedenis*, 134(2), 345-346.
doi:10.5117/TVG2021.2.023.SCHM

Version: Publisher's Version
License: [Creative Commons CC BY-NC 4.0 license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3238833>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stefan Glasbergen, *Goeie Mie. Biografie van een seriemoordenaress* (Primavera Pers; Leiden, 2019), 160 p., € 19,50 ISBN 9789059973022

Context en bronnen voor Mythische Mie

Heks of heilige. In een van die twee hoedanigheden hebben vrouwen de grootste kans gehad het te schoppen tot de historische canon. Magdalena Moons, de – vermeende – heldin van het Leids Ontzet vervult de rol van de laatste in de Leidse geschiedenis; Goeie Mie ontegenzeggelijk de eerste. Deze vrouw van zeer eenvoudige komaf is de geschiedenis in gegaan als de grootste seriemoordenaress die Nederland ooit heeft gekend.

Over Goeie Mie zijn al verschillende publicaties verschenen. De invloed van die van W.K. van Leyden – een niet-geannoteerde, niet op bronnen gebaseerde, in 1936 onder pseudoniem verschenen populaire publicatie – was groot. Ongefundeerde beweringen en fouten werden in latere werken overgenomen. Mies toch al dubieuze claim to fame nodigde uit tot nóg sensationelere beweringen en karakterisering. Mie zou haar eigen ouders en haar kinderen hebben omgebracht, vergiftigde 102 personen, handelde uit geldzucht en was seksueel losbandig bovendien. Serieuze publicaties verschenen er ook. Deze krijgen alle krediet, maar vertellen niet het héle verhaal en vormen daarom een welkome basis voor een nieuwe, serieuze en op grondig bronnenonderzoek gebaseerde publiekshistorische biografie van de seriemoordenaress van de hand van docent Stefan Glasbergen. De motivatie voor nóg een boek is legitiem: er zijn nieuwe bronnen, het verhaal was nog niet helemaal verteld en het is hoog tijd voor contextualisering. Glasbergen maakt de beloftes waar.

Allereerst een *alert*. Het is niet mogelijk deze biografie te bespreken zonder te *spoil*en. *Goeie Mie* is natuurlijk geen *whodunit* – de

daderes is bekend. Maar Glasbergen gaat te werk als een onderzoeker die een *cold case* oppakt, hij kijkt nóg eens en nóg eens naar nieuwe en oude aanwijzingen uit de bronnen, combineert, deduceert en reconstrueert uiteindelijk op overtuigende wijze het handelen en mogelijke motieven van Goeie Mie. Wie aan de hand van de auteur wil worden meegevoerd in de ontrafeling van het verhaal, raad ik aan dit in heldere taal geschreven en mooi geïllustreerde boek boordevol – soms wel erg veel – details ter hand te nemen en deze bespreking nu weg te leggen.

Deze lezers ontdekken in twaalf korte hoofdstukken, weer onderverdeeld in heel beknopte paragrafen, hoe het leven van Mie zich ontvouwt. Die opdeling haalt hier en daar wat vaart uit het verhaal. Maar Glasbergen beschrijft helder en toegankelijk het héle leven van Mie. Van haar jeugd, het dagelijks leven in de Leidse achterbuurt, de vergiftigingen van burens en veel (aangetrouwde) familieleden van wie Mie geregeld de uitkering uit begrafenisfondsen opstreek, komen we via haar steeds manischer handelen naar de arrestatie, het onderzoek en het proces, ten slotte tot de laatste decennia van haar leven in de gevangenis. Niet alle spectaculaire details zijn onwaar. Glasbergen ontmythologiseert en nuanceert vooral: er waren geen 102 vergiftigingen maar waarschijnlijk 65, waarvan 23 met dodelijke afloop. Mie heeft haar oudste twee kinderen niet vermoord en het is veel waarschijnlijker dat haar ouders stierven van ouderdom dan door arsenicum. Bij meer dan de helft van de vergiftigingen kan geen financieel motief worden vastgesteld. Maar wat overeind

blijft, is schokkend genoeg. De uitkomsten van ambachtelijk speurwerk in de vele archiefbronnen zijn beeldend beschreven. Dat is knap. Het is natuurlijk niet eenvoudig om een verhaal dat mythische proporties heeft aangenomen voor breed publiek op een boeiende en waarheidsgetrouwe manier weer te geven.

Soms zijn de details wat overdadig. Wie verdwaald raakt in de namen van, en familieverbanden tussen de slachtoffers kan terecht bij de welkome bijlagen met stambomen en het chronologisch overzicht van de vergiftigingen. De informatie dat de *vader* van Wijnand Rutgers van der Loeff, de arts die als eerste de lichamelijke klachten van een van Mies slachtoffers als vergiftiging herkende, had deelgenomen aan de Tiendaagse Veldtocht, lijkt niet onmiddellijk relevant. Sommige details zijn gruwelijk, zoals die over de laatste momenten uit het leven van slachtoffers, of die over de na anderhalf jaar opgegraven lijken.

De contextualisering van het leven van Mie werkt goed. De beschrijving van de uiterst armoedige omstandigheden waarin zij opgroeide dient zeker niet ter vergoelijking, evenmin als de nu onvoorstelbaar gemakkelijke verkrijgbaarheid van arsenicum, de fraudegevoeligheid van het

begrafnisverzekeringswezen of de schijnbare, achterafschrijnende onverschilligheid van artsen die de vergiftigingsverschijnselen van de eerste patiënten niet hebben opgemerkt. Ze vergroten wel het inzicht in hoe het mogelijk was dat een vrouw bij wie hoogstwaarschijnlijk wel een steekje los zat en in wier leven een alcoholverslaving een rol ging spelen, zo lang haar gang kon gaan. De lezer krijgt via toegankelijke inkijkjes bovendien *en passant* ook heel wat kennis over het Leidse leven in de negentiende eeuw mee. We zien hier duidelijk docent Glasbergen aan het werk. Verwacht geen al te zware kost, maar dat past in een boek voor breed publiek. Wel is het jammer dat Glasbergen in zijn laatste paragrafen over mythevorming en de erfenis van Mie niet in gaat op de rol die sekse in de beeldvorming kan hebben gespeeld. De sensatiezucht wordt in de tijd geplaatst. Maar het is zeker niet ondenkbaar dat de sensatie over de misdaden nog eens extra werd gevoed door het feit dat het een vrouw was die ze pleegde. De sensatie over haar daden vertroebelde lange tijd de kijk op de historische werkelijkheid. Glasbergen haalt die nu weer boven water.

Ariadne Schmidt, Universiteit Leiden